

Dimensiunea exploatațiilor agricole

Descriere imagine:
Ferma de vaci de la Curtici

? în Uniunea Europeană și în România

Cu privire la dimensiunea fizică (ha, capete de animale) a fermelor (exploatațiilor) agricole în România se poartă multe discuții, unele având la bază doctrine economice și politice, altele mentalități (de regulă învechite), iar altele necesitatea obiectivă de compatibilizare a structurilor agricole românești cu cele din UE - spațiu economic, politic, juridic și cultural spre care România dorește să adere. De asemenea, în literatură științifică de specialitate sunt prezentate numeroase tehnici, metode și modele de optimizare a mărimii și structurilor fermelor, având la bază conceptul de economie de scară.

Trecând peste considerentele doctrinare și cele de mentalitate (de cele mai multe ori încremenite în practica agriculturii socialiste), în articolul de față dorim să prezentăm experiența europeană în domeniul mărimii fizice (pentru că există și o mărime economică, dar, în majoritatea cazurilor, strâns corelată cu cea fizică) în UE precum și un comentariu cu privire la posibilitățile (tendințele) României în această direcție.

Evoluția exploatațiilor agricole în țările UE

Tabelul 1

	Suprafața (ha)		Bovine (cap)		Vaci (cap)		Porci (cap)	
	1975	2000	1975	2000	1975	2000	1975	2000
UE-15	15,3	19,0	33	49	17	25	58	110
Belgia	13,9	21,0	52	74	26	38	300	630
Danemarca	22,6	43,0	63	74	36	52	346	610
Germania	13,8	33,0	41	56	18	29	77	120
Grecia	4,3	4,4	-	16	-	8	-	45
Spania	-	22,0	-	30	-	12	-	69
Franța	24,3	40,0	51	63	25	32	75	200
Irlanda	22,0	30,0	-	54	-	31	-	860
Italia	7,5	6,5	24	33	13	21	-	35
Luxemburg	24,0	43,0	-	106	-	33	24	135
Olanda	14,4	18,8	75	85	40	45	-	730
Austria	10,4	16,4	-	200	-	9	452	37
Portugalia	-	9,3	-	9	-	5	-	19
Finlanda	-	24,0	-	30	-	12	-	240
Suedia	26,0	35,0	-	47	-	30	-	280
M. Britanie	64,3	70,0	86	88	65	69	454	560

Este necesar de prezentat și dimensiunile exploatațiilor (ha) din țările care au aderat la UE din mai 2004, precum și în România și Bulgaria, în ordine descrescătoare: Cehia 100 ha, Slovacia 31 ha, Estonia și Letonia 12 ha, Polonia 8 ha, Slovenia 6 ha, Lituania, Ungaria și Bulgaria 4 ha, România 2,5 ha, media țărilor CEE fiind 5 ha, adică de patru ori mai mică comparativ cu suprafața medie a fermelor din țările (15) membre ale UE.

Este util de spus că în Cehia și Slovacia suprafețele exploatațiilor se referă la asociațiile și societățile agricole create după 1989 în fosta Cehoslovacie, ca forme dominante de exploatare în agricultură. Cu privire la suprafața medie de circa 2,5 ha din România, trebuie subliniat că aceasta maschează o dispersie extrem de mare, pe care o vom prezenta în continuare:

Tabelul 2

Exploatațiile agricole	sub 1ha	1-2 ha	3-5 ha	6-10 ha	11-20 ha	21-30 ha	31-50 ha	50-100 ha	peste 100	Total
a) Numărul exploatațiilor agricole, pe clase de mărime și statutul juridic										
Individuale	2218661	896289	1025055	260374	47291	5775	3625	2877	2664	4462221
cu pers. juridică	2847	1323	2711	3341	1860	576	708	1088	8178	22672
din care SA	836	267	360	266	298	200	258	577	3076	6138
b) Suprafața exploatațiilor agricole (mii ha)										
Individuale	769,5	1272,4	3159,8	1719,4	592,2	136,7	136,2	187,6	480,6	8454,4
cu pers. juridică	1,1	1,8	8,6	20,8	23,3	13,9	28,3	76,6	7079,0	7253,5
din care SA	0,3	0,3	1,1	1,9	4,2	4,8	10,0	40,3	2186,8	2249,8

Exploatațiile de creșterea animalelor existente în România (date 2002) au în linii mari aceeași dispersie ca și în cazul exploatațiilor de profil vegetal (de la ferma de subzistență până la mari latifundii). Vom exemplifica structura și mărimea exploatațiilor de vaci cu lapte și de porci:

Tabelul 3

Exploatații agricole	Efective de vaci cu lapte (capete)								Total
	1-2	3-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-499	> 500	
a) Numărul exploatațiilor agricole de vaci cu lapte, pe clase de mărime și statutul juridic									
Individuale	1131261	45464	1920	337	141	52	5	-	1179180
cu pers. juridică	472	476	233	109	104	96	125	6	1621
din care SA	158	181	125	67	73	75	85	6	770
b) Efectivele de vaci cu lapte (mii capete)									
Individuale	1326,2	168,1	24,3	7,7	4,9	3,1	0,7	-	1535,0
cu pers. juridică	0,7	2,4	3,2	2,6	4,0	6,7	25,1	3,4	48,0
din care SA	0,2	1,0	1,8	1,6	1,6	5,2	17,3	3,4	33,2

Tabelul 4

Exploatații agricole	Efective de porci (capete)								Total
	1-2	3-9	10-49	50-99	100-199	200-399	400-999	> 1000	
a) Numărul exploatațiilor agricole de vaci cu lapte, pe clase de mărime și statutul juridic									
Individuale	19011033	655518	874434	2088	671	120	15	-	2646879
cu pers. juridică	330	444	765	309	231	95	88	73	2355
din care SA	59	136	352	175	154	62	47	55	1040
b) Efectivele de vaci cu lapte (mii capete)									
Individuale	2608	2770,8	1368,9	132,9	82,3	29,6	7,7	-	7000,1
cu pers. juridică	0,5	2,4	18,8	21,9	30,9	26,0	56,9	1102,1	1259,6
din care SA	-	0,6	8,5	12,4	20,6	17,2	30,0	966,3	1055,9

Din analiza sumara a datelor prezentate în tabelele 2, 3 si 4 avem posibilitatea sa desprindem câteva concluzii cu privire la marimea si structura exploatațiilor agricole din România:

1. majoritatea exploatațiilor agricole românești au dimensiuni reduse, atât ca suprafața (4,14 milioane de exploatații - 93% - au suprafața sub 5 ha) cât și ca efective de animale (1,13 milioane de exploatații - 96% au 1 sau 2 vaci, iar 1,9 milioane de gospodării - 72% cresc 1 sau 2 porci);

2. la polul opus, în România există un număr de exploatații agricole cu suprafețe extrem de mari (de peste 10.000 ha), acestea fiind total atipice pentru fenomenul agrar din UE. Acest tip de exploatații agricole de tipul marilor latifundii sunt caracteristice economiilor agrare latino-americane și nicidecum exploatațiilor din țările evaluate economic (inclusiv SUA);

3. și în România se conturează posibilitatea consolidării exploatațiilor privat-familiale de tipul celor (vest) europene, în sensul că, la această dată, există exploatații cu caracter comercial (circa 325 mii care dețin 3,25 milioane ha, circa 3500 exploatații care au peste 10 vaci - media 46 capete - și aproape 4000 de exploatații care cresc peste 50 de porci), embrionii viitoarelor ferme performante și compatibile cu cele din UE;

4. cu referire la soluțiile posibile și/sau optime de viitor pentru marimea și structura exploatațiilor agricole sunt multe opinii.

Articol publicat în revista Ferma nr. 1(33)/2005

Ferma